

השרך אברנית הנשר בסכנה: פיתוח תחנת שאיבה חדש

מאיים על אברנית הנשר בברכת-רם

שמיל קליין - shmilklain@gmail.com

ואבי שמידע - avi.shmida@gmail.com

התצפית: 9.9.2016

פורסם: 30.4.2020

תקציר: אברנית הנשר *Pteridium aquilinum* הוא שרך נדיר ביותר בארץ ונפוץ ביותר באירופה הקרה והגשומה. האתר, בגדה הדרומית של ברכת-רם הוא המקום הדרומי ביותר באזור הלבנט בו גדל באופן טבעי שרך רב-שנתי זה. במקום היה לפניו עמד רחב וצפוף של האברנית שגדל על אדמת סקוריה בזלתית לחה אשר היו בה נביעות.

=====

מימין - ברכת רם, מפעל השאיבה החדש ומדרון אברנית הנשר מימין לו. צילום קובי

שביד ©

משמאל - אברנית הנשר, שרך אשר העלה שלו מנוצה פעמיים. צילום קובי שביד ©

להגדלה - לחצו על התמונות

אברנית הנשר הייתה ידועה לפניו מהחולה אך נכחדה משם בשנות החמישים של המאה הקודמת, הופיעה ונעלמה שוב באפיק תעלת הטיה ממזרח למעיין הברד ליד אגמון החולה. כמו כן ידועה אוכלוסייה זרה אשר התיישבה על גבי קיר לח בחפירה של הכפר בב-אל-הווא מצפון למרום גולן. הצמח יוצר עמד צפוף של עלים המחוברים ביניהם על ידי קנה שורש. נשיר בחורף. באירופה ואסיה הצפונית האברנית היא אחד מ"העשבים הרעים"

הקשים ביותר והוא פולש ומשתלט במעונות מופרעים לחים. אך באזור הלואנט, הצמח הופך נדיר ביותר, ויתכן ואוכלוסיות השוליים הדרומיות מתאפיינות בגנוטיפ המותאם ליובשניות עונתית.

בשנים האחרונות, בעקבות פיתוח מטעי דובדבנים במפנה הצפוני של הגדה הדרומית ברכת-רם הולך שטח האברנית ומצטמצם באופן דרסטי. בחודשים אלה גומרים לבנות מתקן משאבות חדש תוך פריצת דרך במקום. לכן, סכנת התייבשות והכחדה מאיימים על האתר היחידי הטבעי בישראל והנקודה הדרומית ביותר באזורנו של אברנית הנשר.

למידע נוסף: שמידע א. ופולק, ג. 2007. הספר האדום - צמחים בסכנת הכחדה בישראל. כרך א'. רשות הטבע והגנים.

מימין - אברנית הנשר על רקע הגדה המזרחית של ברכת-רם. צילום: שמעון דדון ©
במרכז - עלה מנוצה פעמיים של **אברנית הנשר**. צילום: קובי שביד ©
משמאל - מבט מהגדה הדרומית של ברכת-רם לצפון. אברנית הנשר בקדמת התמונה.

צילום: שמעון דדון ©

להגדלה - לחצו על התמונות

מימין - המדרון הצפוני בגדה הדרומית של ברכת-רם. שיחי **אחירותם** פורח בצהוב, עצי **דובדבן** בקדמת התמונה ועמד האברנית הצפוף הגדל על אופק לח של סקוריה בזלתית. .

צילום: שמעון דדון ©

משמאל - פרט של **אברנית הנשר** הגדל על סקוריה חשופה יבשה מקנה שורש שהגיע

ממרחק. צילום: קובי שביד ©

להגדלה - לחצו על התמונות

=====

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

ציטוט: כתב-עת "כלנית" מספר 3.